

การวิเคราะห์มาตรการป้องกัน บรรเทาและแก้ไขผลกระทบ จากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

Analysis of the impact of measures to protected, decreasing and improving
the problem of illegal immigrant in Maesot district, Tak province.

อดิเรก พันเขียว¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 2) เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และ 3) เพื่อเสนอมาตรการป้องกัน บรรเทาและแก้ไขผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) แรงงานต่างด้าวส่งผลกระทบที่เป็นผลเสียมากกว่าผลดี ทำให้เกิดอาชญากรรม ความไม่ปลอดภัย และความมั่นคง การแย่งงานคนในพื้นที่ การเสพและจำหน่ายยาเสพติด ชุมชนแออัด การทิ้งขยะมูลฝอย ทำลายสิ่งแวดล้อม ปัญหาขอทานและคนเร่ร่อน อีกทั้งไม่มีความรู้ด้านสาธารณสุขอนามัยและ โรคติดต่อ 2) สาเหตุของปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย เนื่องจากอำเภอแม่สอดมีอาณาเขตติดชายแดน การไม่เข้าใจวัฒนธรรมไทย ภาวะตงงานไม่มีรายได้และรายได้ไม่

เพียงพอ ปัญหาการแย่งงานคนไทย เกิดจากค่าแรงถูก ขยัน ไม่เลือกงาน นายจ้างจึงเลือกจ้างแรงงานต่างด้าวมากกว่าแรงงานไทย และ 3) มาตรการป้องกัน บรรเทาและแก้ไขผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย พบว่า ควรมีมาตรการจัดการกับปัญหาแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นรูปธรรม ตรงจุดและจริงจัง ควรให้ความรู้แก่คนในพื้นที่เพื่อป้องกันปัญหาจากแรงงานต่างด้าว ควรจัดพื้นที่ที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างด้าวให้ออกจากที่อยู่อาศัยของคนไทย ควรให้ความรู้แก่คนไทยให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางป้องกันปัญหาจากแรงงานต่างด้าว ควรควบคุมการเข้าออกของแรงงานต่างด้าวลดจุดผ่อนปรนตามแนวชายแดน ควรพัฒนาการจัดทำประวัติแรงงานต่างด้าวให้เป็นระบบ ควรมีมาตรการลงโทษนายจ้างหากลูกจ้างกระทำความผิด ควรจัดระบบสาธารณสุขปโรคสาธารณสุขการที่ถูกสุขลักษณะรวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณสุขแก่แรงงานต่างด้าว และควรสร้างกิจกรรมนันทนาการและนำหลักพระพุทธศาสนาเข้ามาใช้

คำสำคัญ : มาตรการ ผลกระทบ ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย อำเภอแม่สอด

¹ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the impact from the illegal immigrant problem in Maesot district, Tak province 2) to study the cause of the illegal immigrant problem in Maesot district, Tak province, and 3) to offer the protected measure, decreasing and improving the impact from the illegal immigrant problem in Maesot district, Tak province. This research has been qualitative research by interviewing, the representative sample in this research including the executives and the relating staffs in 15 people, analyzing by content. The results of the research revealed that: 1) the most of impact from the illegal immigrant problem has impacted to bad result more than good result by making the unrest events and the crimes to be consequences in the unsafe area and coming of the many immigrants to impact to instability the area. In addition, they have made to catch works of the people, to drug and sell, throwing away of trashes, destroying environment, making the beggar and homelessness problems and not have the knowledge in public health, sanitation and contagious disease. 2) the most of cause of the illegal immigrant problem have been Maesot district have match with border. The cause that make the immigrant have made the problems because they have not had the knowledge about Thai culture, unemployed and not have revenue that have been enough to use. The cause that have made the immigrant have catch the job of Thai people because they have had lower labor cost, diligent and not choose jobs so the employee have choose to employ the foreign more than Thai labors. And 3) the protected measure, decreasing and improving the impact from the illegal immigrant problem including should manage with the immigrants in concrete object, point direct and seriously, should provide the knowledge for people in the area for protecting the problems, should manage the housing area for the immigrants to get clearly out of the Thai people housing, should provide the knowledge to Thai people to know that about the problems to be including the problem improved method, should control the entrance and exit of the immigrants to duce in border, should develop to make the immigrant records in the system, should have the adjust employees if employers would be wrong, should make public utility and public assistance system that be right of hygienic condition and provide the knowledge about public health for the immigrants to protect contagious disease spreading, and should make entertainment activities and bring the moral principle.

Keywords: Measures, Impact, Illegal immigrant problem, Maesot district

บทนำ

ประเทศไทยมีสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการลักลอบเดินทางข้ามพรมแดนอย่างผิดกฎหมายและการใช้แรงงานในการผลิตหนาแน่น (Intensive Labor) ทำให้เกิดการไหลทะลักเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจำนวนมาก จนทำให้รัฐบาลเริ่มกำหนดมาตรการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน โดยได้ดำเนินนโยบายผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา ทำงานได้ในกิจการบางประเภทและในบางจังหวัด โดยมีสาเหตุสำคัญว่าเป็นผลดีต่อธุรกิจที่แรงงานไทยไม่ทำ เพราะงานเหล่านี้แรงงานไทยเห็นว่าสกปรก ยากและอันตราย หากไม่มีแรงงานต่างด้าวที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ การผ่อนผันให้ใช้แรงงานต่างชาติจึงเป็นการแก้ไขปัญหาระยะสั้นที่ทำต่อเนื่องกันมาในทุกรัฐบาล

อำเภอแม่สอด จังหวัดตากเป็นพื้นที่ที่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานจำนวนมาก ทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย ซึ่งจากข้อมูลของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน ปรากฏว่ามีจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือในจังหวัดตาก จำแนกตามลักษณะการเข้าเมืองถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ณ เดือน ธันวาคม 2553 รวมทั้งสิ้น 43,091 คน แบ่งเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมาย จำนวน 797 คน และคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายจำนวน 42,294 คน (สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, 2554) และจากการคาดการณ์เชื่อว่ายังมีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ล้านคน ยิ่งกว่านั้นจะเห็นได้ว่าแรงงานผิดกฎหมายยังอยู่นอกระบบการจัดการของภาครัฐและอาศัยอยู่กระจุกตัวในอำเภอแม่สอด ทำให้การศึกษาในพื้นที่อำเภอแม่สอดจึงจะทำให้ได้ข้อมูลสำคัญและนำไปใช้แก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศได้

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวมาตลอดและสนใจที่จะศึกษาผลกระทบและสาเหตุของผลกระทบจากแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอย่างรอบด้าน เพื่อนำมาวิเคราะห์และเสนอมาตรการจัดการดังกล่าว โดยแบ่งผลกระทบออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ความมั่นคง สังคม ความปลอดภัย เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ยาเสพติด สาธารณสุขและโรคติดต่อ และสุขภาพจิต เพื่อนำไปใช้ในการจัดการปัญหาดังกล่าวต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
- 2.2 เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
- 2.3 เพื่อเสนอมาตรการป้องกัน บรรเทาและแก้ไขผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีแหล่งข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เอกสารของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รายงานประจำปี งานวิจัยและเอกสารเผยแพร่ในพื้นที่ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและผลกระทบของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 9 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอแม่สอดที่ 9.3 สาขาแม่สอด สถานีตำรวจภูธรแม่สอด ด้านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก สำนักงานจัดหางานอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โรงพยาบาลแม่สอด กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 346 เทศบาลนครแม่สอด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดตาก สาขาแม่สอด จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัดและประสบการณ์ทำงาน และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบ สาเหตุ และมาตรการควรดำเนินการ จำนวน 24 ข้อ ได้แก่ ความมั่นคง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สิ่งเสพติด สังคม สุขภาพจิต สาธารณสุขและโรคติดต่อ และความปลอดภัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำเป็นหนังสือและนัดหมายผู้ให้ข้อมูลตามที่กำหนด ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาจัดกลุ่มความคิดเห็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกันเป็นกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ แล้วจึงนำมาสรุปเป็นผลการศึกษา

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ผลกระทบ	ลักษณะของผลกระทบ
1.ด้านความมั่นคง	<ul style="list-style-type: none"> - บุคคลไร้สัญชาติที่มีอยู่เดิมและเด็กลูกครึ่งที่เกิดจากพ่อแม่คนละสัญชาติเพิ่มขึ้น - มีปัญหาอาชญากรรม ได้แก่ การลักขโมย ชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาท ตีมีสุรา - การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ระเบียบชุมชน กฎหมายการจราจร เป็นต้น - ปัญหาความมั่นคงในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ปัญหาภัยสงคราม ปัญหาภัยธรรมชาติ ปัญหาการใช้แรงงานทาส ส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจกัน เกรงว่าจะเป็นแหล่งซ่องสุมทางการเมืองและชนกลุ่มน้อย
2. ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดผลดีต่อภาคธุรกิจเอกชน ทั้งภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจ เนื่องจากมีอัตราจ้างค่าแรงที่ต่ำและมีจำนวนมากเพียงพอต่อตลาดแรงงาน ทำให้เกิดการค้าขาย การเช่าที่อยู่อาศัย การใช้เงินเพิ่มขึ้น - แรงงานต่างด้าวในพื้นที่มีค่าจ้างต่ำ ไม่เกี่ยงงาน ทำให้นายจ้างนิยมใช้ จนบางครั้งเกิดการแย่งงานคนไทย - แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาค้าขาย อาจนำสินค้าจากประเทศตัวเอง มาขายโดยไม่ผ่านด่านการเก็บภาษี
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานต่างด้าวพักอาศัยและสัญจรไปมาไม่เป็นระเบียบ ขาดหลักสุขอนามัยมีมาตรฐานการครองชีพต่ำ - การทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่และปัญหาน้ำเสีย ทำให้บางชุมชนกลายเป็นพื้นที่ที่ไม่น่าอยู่ - การทำลายสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เช่น การทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ ตัดไม้ทำลายป่า - การแย่งชิงทรัพยากรและสาธารณูปโภคสาธารณูปการของคนในพื้นที่ - แรงงานต่างด้าวนำวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตเดิมของตนเองมาใช้แบบไม่มีสุขอนามัย - ความมั่งคั่ง ไร้จิตสำนึกของแรงงานต่างด้าว เช่น วัฒนธรรมการกินหมาก การบ้วนน้ำหมากบนถนนหนทาง การตัดไม้เถาป่าเพื่อทำหรือรื้อบ้านมาสร้างที่อยู่อาศัยและพักพิง เป็นต้น
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - การนำสิ่งเสพติดเข้ามาจำหน่ายในพื้นที่และจังหวัดชั้นใน มีการพกพาสิ่งเสพติดมาขายให้พวกเดียวกันและกลุ่มเสี่ยงที่เป็นคนไทยในพื้นที่ได้ โดยไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง - เจ้าหน้าที่ไม่สามารถจับกุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสามารถหลบหนีข้ามกลับประเทศตนเองได้ง่าย - ประเทศเมียนมาไม่มีนโยบายที่จะลงโทษอย่างจริงจัง เนื่องจากเป็นที่ตั้งของฐานผลิตสิ่งเสพติด แรงงานต่างด้าวจึงเป็นทั้งผู้ค้าและผู้เสพ และภูมิประเทศเป็นพื้นที่ชายแดน จึงง่ายต่อการลักลอบนำเข้า - แรงงานต่างด้าวมียาได้น้อย จึงหันไปค้าสิ่งเสพติดเป็นอาชีพเสริม
5.ด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเข้ามาในพื้นที่จำนวนมากและเข้ามามากทั้งครอบครัว ย่อมนำเอาวัฒนธรรม ของตนเอง ทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี ภาษา อาหารและความสัมพันธ์ทางสังคมเข้ามาในพื้นที่ - การเข้ามาแบบผิดกฎหมาย ทำให้ไม่มีงานทำ หันมาขอทาน เป็นเด็กเร่ร่อนและอาศัยในชุมชนแออัด - ชนกลุ่มน้อยสัญชาติเมียนมาและชนชาติอื่น เช่น กะเหรี่ยง ม้ง ลีซอ ล้วนมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกับคนไทย ทั้งภาษา อาหารการกิน ชนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ จึงมีความแตกต่างและเหลื่อมล้ำกันสูง - มีการนำวัฒนธรรมและชนบธรรมเนียมประเพณีของแรงงานต่างด้าวเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งทำให้คนไทยในพื้นที่รับเอาวัฒนธรรมต่างด้าวมาใช้โดยไม่รู้ตัว จนทำให้วัฒนธรรมไทยบางอย่างสูญหายไป
6.ด้านสุขภาพจิต	<ul style="list-style-type: none"> - อาชญากรรมและความไม่ปลอดภัยในพื้นที่ ทำให้คนในพื้นที่รู้สึกหวาดระแวงกับปัญหาอาชญากรรมและปัญหาสิ่งแวดล้อมของคนต่างด้าว โดยเฉพาะชุมชนพื้นที่มีแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่จำนวนมาก - แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย มักรวมตัวอาศัยกันอยู่เป็นกลุ่มๆ ทำให้เกิดชุมชนต่างด้าวที่คนไทยในพื้นที่เกิดความหวาดระแวงและหวั่นวิตกต่อความปลอดภัยของตนเอง - การแย่งการใช้สาธารณูปโภคสาธารณูปการระหว่างคนไทยกับคนต่างด้าว เช่น ถนนหนทาง เส้นทางจราจร เป็นต้น ทำให้คนไทยในพื้นที่เกิดความระแวง รำคาญและหวั่นวิตก - แรงงานต่างด้าวก่อความรำคาญในชุมชน เช่น การส่งเสียงดัง การทะเลาะวิวาท การใช้น้ำพาดถนนไม่ถูกกฎจราจร การข่มขู่ การตีมีสุราของมีนเมา การสูบบุหรี่ การบ้วนน้ำหมาก การบ้วนน้ำลาย เป็นต้น
7.ด้านสาธารณสุขและโรคติดต่อ	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไม่ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดี พักอาศัยอยู่กันอย่างแออัด มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลของเน่าเสียโดยขาดการสุขาภิบาลที่ดี เมื่อเกิดปัญหาการเจ็บป่วยจึงไม่กล้าไปรักษา - ปัญหาความไม่ความรู้ ทศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรมความเป็นอยู่ของแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกสุขลักษณะ - ประเทศเมียนมามีการสาธารณสุขที่ยังไม่พัฒนา ไม่มีการให้ความรู้และบริการสาธารณสุขที่ดี จึงเกิดโรคติดต่อแพร่กระจายโดยง่าย เช่น โรคเท้าช้าง วัณโรค อหิวาตกโรค มาลาเรีย โรคไข้เลือดออกและโรคท้องร่วง
8.ด้านความปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> - การลักขโมย อาชญากรรม โจรกรรม เนื่องจากมีแรงงานต่างด้าวจำนวนมากจนไม่สามารถควบคุมได้ - เจ้าหน้าที่ให้ความคุ้มครองความปลอดภัยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร - ปัญหาถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบจนมีปัญหากับนายจ้าง จนอาจก่อเหตุร้ายกับนายจ้าง - การตกงานไม่มีรายได้ ก่อเหตุลักขโมยและทำร้ายร่างกาย ทำให้เป็นภัยแก่คนในพื้นที่ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน - เมื่อทำความผิดการติดตามตัวมาดำเนินคดีเป็นไปได้ยาก เพราะไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและหลบหนีได้ง่าย

ตอนที่ 2 สาเหตุของปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ผลกระทบ	สาเหตุของปัญหา
1.ด้านความมั่นคง	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากอำเภอแม่สอดมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านจึงลักลอบเข้ามาได้สะดวก - แรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาไม่ใช่คนไทยจึงไม่มีความรักชาติไทย ทำให้ประกอบอาชีพไม่สุจริตได้ง่าย - การแต่งงานข้ามชาติส่งผลทำให้มีบุคคลไร้สัญชาติมากขึ้น - การขัดแย้งภายในเมียนมาทำให้แก้ไขปัญหายาก เกรงว่าจะเป็นปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
2.ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานต่างด้าวต้องแย่งงานกัน ทำให้ไม่เลือกงานและรับจ้างในราคาถูก ไม่เกี่ยงงาน ทำให้นายจ้างต้องการจ้างแรงงานต่างด้าวมากกว่าแรงงานไทย ส่งผลให้คนไทยในพื้นที่ตกงาน - เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการป้องกันการลักลอบเข้าเมือง และรัฐบาลยังไม่มีการตรวจตราเด็ดขาดจริงจัง - สภาพภูมิศาสตร์ที่มีพรมแดนติดกับประเทศเมียนมา ทำให้มีการค้าขายระหว่างประเทศมากขึ้น - การค้าขายสิ่งผิดกฎหมายและสินค้าหนีภาษี ส่งผลให้รัฐบาลสูญเสียรายได้ในการเก็บภาษี
3.ด้านสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานต่างด้าวมีจำนวนมากเกินไป ไม่มีความรู้ด้านสุขอนามัย มีมาตรฐานครองชีพต่ำ เกิดปัญหาชุมชนแออัด - ความมั่งคั่ง ความไม่เป็นระเบียบและขาดจิตสำนึกของแรงงานต่างด้าว - การขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับแรงงานต่างด้าว เช่น ขาดห้องน้ำ ขาดรถเก็บขยะ เป็นต้น - บางครั้งเจ้าหน้าที่ไม่ตระหนักและไม่เห็นว่าเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญ จึงไม่ได้ตรวจตราอย่างจริงจัง
4.ด้านสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - อำเภอแม่สอดมีพรมแดนยาว สามารถนำสิ่งเสพติดเข้ามาจำหน่ายได้ง่าย - เนื่องจากประเทศเมียนมามีฐานการผลิตสิ่งเสพติดและช่องทางลำเลียงยาเสพติดสำคัญ - มูลค่าของการขายสิ่งเสพติดสูง เป็นแรงจูงใจสำคัญ ให้แรงงานต่างด้าวหันมาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด - มีนายทุนทั้งชาวไทยและชาวเมียนมาอยู่เบื้องหลังคอยว่าจ้างให้แรงงานต่างด้าวค้าและลำเลียงสิ่งเสพติด - เจ้าหน้าที่ไทยไม่สามารถติดตามควบคุมปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะแรงงานต่างด้าวมีจำนวนมากส่วนใหญ่เป็นไม่ได้จดทะเบียนทำประวัติ เมื่อกระทำผิดจึงหลบหนีได้ง่าย - การเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยที่ยังไม่ยินยอมเข้าร่วมกับรัฐบาลเมียนมามีพื้นที่ปกครองติดกับภาคตะวันตกของไทย ทำให้เป็นปัญหาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยจำเป็นต้องสงวนท่าทีในการจัดการปัญหา
5.ด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานต่างด้าวมีจำนวนมากและขาดระเบียบไม่รู้จักวิธีการอยู่ร่วมกันของสังคม - แรงงานต่างด้าวเข้ามาเพิ่มจำนวนเรื่อยๆ ทำให้วัฒนธรรมของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป - การมีวัฒนธรรมแตกต่างกันเมื่อมาอยู่ร่วมกันอาจเกิดความบาดหมางกลายเป็นปัญหาสังคม แต่บางส่วนเห็นว่าอำเภอแม่สอดมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกับประเทศเมียนมาจึงไม่ส่งผลต่อปัญหาสังคมในพื้นที่มากนัก
6.ด้านสุขภาพจิต	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานต่างด้าวไม่ทราบกฎหมายและภาษาไทยเป็นปัญหาในการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจร่วมกัน - แรงงานต่างด้าวมีความเป็นอยู่ไม่เป็นระเบียบ สร้างความเดือดร้อนและความรำคาญให้แก่คนในพื้นที่ที่แรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่ การมาอยู่ร่วมกันกับคนในพื้นที่อาจสร้างความแออัดให้กับคนในชุมชน - แรงงานต่างด้าวไม่มีสุขอนามัยที่ดี ทำให้คนในชุมชนได้รับผลกระทบทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจโดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบ่อยในพื้นที่ ทั้งการก่อเหตุโดยกระทำต่อคนต่างด้าวหรือคนไทย - เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตามตัวแรงงานต่างด้าวมาดำเนินคดีได้ ทำให้กล้าที่จะกระทำความผิดโดยไม่กลัวกฎหมาย - ความวิตกกังวล เช่น ผู้หญิงจะไม่กล้าเดินทางเวลากลางคืน เพราะกลัวแรงงานต่างด้าว
7.ด้านสาธารณสุขและโรคติดต่อ	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานต่างด้าวขาดความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อและสุขภาพอนามัยและยังคงใช้ชีวิตไม่มีสุขอนามัย - แรงงานต่างด้าวมีรายได้น้อย มีความรู้ต่ำ ไม่มีเงินและไม่กล้าไปรักษา ส่งผลเสียต่อคนต่างด้าวและคนในพื้นที่ - แรงงานต่างด้าวมักไม่รักความสะอาด มีความมั่งคั่ง ปล่อยปละละเลยสุขภาพอนามัยของตัวเอง - ประเทศเมียนมามีระบบสาธารณสุขไม่ดีพอ ทำให้แรงงานไม่มีความรู้ด้านโรคติดต่อและหลักสุขอนามัยที่ดี
8.ด้านความปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานต่างด้าวมีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมได้ ส่วนใหญ่เข้ามาแล้วตกงาน ถูกนายจ้างเอาเปรียบจนเกิดความเครียด และไม่มียาได้ จนนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมตามมา - การไม่มีงานทำ ไม่มีเงิน ไร้การศึกษาและบางส่วนติดยาเป็นสาเหตุหนึ่งนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมตามมา - เมื่อก่อเหตุแล้วสามารถหลบหนีได้ง่าย เพราะไม่มีกัลการทะเบียนทำประวัติแรงงานต่างด้าวไว้ - การหนีข้ามพรมแดนประเทศเพื่อนบ้านสามารถเข้าออกได้ง่าย

ตอนที่ 3 มาตรการป้องกัน บรรเทาและแก้ไขผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ผลกระทบ	มาตรการป้องกัน บรรเทาและแก้ไข
1.ด้านความมั่นคง	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐต้องจัดระเบียบควบคุมแรงงานต่างด้าวอย่างจริงจัง และให้เจ้าหน้าที่คุมเข้มและเฝ้าระวังตามแนวชายแดน - มีการสกัดกั้นไม่ให้มีคนต่างด้าวเข้ามาในพื้นที่ได้ หากจับได้ให้ส่งกลับและป้องกันไม่ให้มีการกลับเข้ามาอีก - การใช้แรงงานต่างด้าวต้องทำให้อยู่ในระบบและถูกกฎหมาย - มีการจำกัดจำนวนแรงงานต่างด้าวที่จะรับเข้ามาทำงานหรือจัดโซนเขตพิเศษในการใช้แรงงานต่างด้าว - หากพบว่ามีแรงงานต่างด้าวมีการกระทำผิดหรืออาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้วยประการอื่นให้ใช้กฎหมายต่อคนต่างด้าวอย่างเด็ดขาด หรือบางกรณีอาจลงโทษไปถึงผู้ประกอบการด้วยก็ได้ - ลดจุดผ่อนปรนและเข้มงวดตามจุดผ่อนปรนอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการเข้าออกพื้นที่โดยผิดกฎหมาย - มีมาตรการป้องกันการกระทำผิดและมาตรการลงโทษแรงงานต่างด้าวให้หนักกว่าเดิมและจริงจังกว่าเดิม - มีมาตรการควบคุมแรงงานต่างด้าวไม่ให้มีการเข้ามาใช้แรงงานและมีกรอพยพย้ายถิ่นเข้ามาในพื้นที่ที่มาจากเป็นอันตรายแก่ความมั่นคงในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตากได้
2.ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - จัดระเบียบมาตรการนำเข้าสินค้าเพื่อป้องกันการนำสินค้าหนีภาษีมาขาย และควบคุมคนต่างด้าวอย่างจริงจัง - มีมาตรการที่เป็นรูปธรรมจัดการกับเรื่องผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากแรงงานต่างด้าวให้เรียบร้อย - จำกัดประเภทและชนิดของงาน เพื่อป้องกันการแย่งงานคนในพื้นที่ - การนำสินค้าหนีภาษีมาขาย ต้องเข้มงวดการค้าขายสินค้าทุกประเภทต้องผ่านการเสียภาษี - เจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนต้องมีป้องกัน ปรามปรามการนำเข้าสินค้าหนีภาษีในพื้นที่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง
3.ด้านสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดที่พักให้แรงงานต่างด้าวอาศัยอย่างเป็นสัดส่วน มีระบบสาธารณสุขโรคที่ดี - จัดพื้นที่คนต่างด้าวให้เป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม - ธรรมชาติประชาสัมพันธ์ให้คนต่างด้าวเข้าใจถึงปัญหาผลกระทบและเพิ่มจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม - เพิ่มบทลงโทษให้ควบคู่กัน ทั้งนายจ้างและลูกจ้างหากทำความผิดตั้งใจทำลายสิ่งแวดล้อม - ให้ความรู้ควบคู่กับการให้บริการสาธารณสุขโรคที่ดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้าไปดูแลจริงจัง
4.ด้านสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - มีบทลงโทษความผิดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงและเด็ดขาด - เจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชน ควรช่วยกันจัดการอย่างเข้มงวดปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งในอำเภอแม่สอดและพื้นที่อื่น - จัดทะเบียนทำประวัติแรงงานต่างด้าวและหาแนวทางร่วมมือกับแรงงานต่างด้าวเอง - ลดจุดผ่อนปรนและเข้มงวดตรวจตราตามจุดผ่อนปรนต่างๆอย่างจริงจัง - สร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในพื้นที่โดยเฉพาะเยาวชนให้ห่างไกลสิ่งแวดล้อม - มีการตรวจตราบริเวณชายแดนให้เข้มงวด และดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง
5.ด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และมีนโยบายในการควบคุมการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ - จัดระเบียบสังคมให้ไปอยู่ในทิศทางที่สามารถควบคุมได้ โดยแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและจัดกิจกรรมร่วมกัน - ให้ความรู้แก่ต่างด้าวในการควบคุมจำนวนประชากรและการให้กำเนิดบุตร - สร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนให้รู้ถึงผลกระทบด้านสังคมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว - มีมาตรการลงโทษที่เด็ดขาดโดยเจ้าหน้าที่ต้องจัดการกับปัญหานี้อย่างจริงจัง
6.ด้านสุขภาพจิต	<ul style="list-style-type: none"> - จัดโซนที่อยู่อาศัยให้ห่างไกลจากที่อยู่อาศัยของคนไทยและเป็นสัดส่วนเพื่อป้องกันปัญหาภายหลัง - มีมาตรการควบคุมเฝ้าระวังตามพื้นที่เสี่ยง มีการจัดเวรยามเพิ่มแสงสว่างในพื้นที่เสี่ยง - หลีกเลี่ยงการเดินทางผ่านพื้นที่เสี่ยงที่มีแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่มาก เพราะอาจทำให้เกิดอันตรายได้ - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ด้านสุขภาพจิตกับคนในชุมชนและนำหลักพระพุทธศาสนาไปใช้ด้วย - จัดทำประวัติแรงงานต่างด้าวอย่างละเอียด เพราะหากกระทำผิดก็สามารถตามจับได้โดยง่าย - ให้ความรู้ด้านสุขภาพจิตแก่คนในชุมชน โดยอาจนำหลักพระพุทธศาสนาามาปรับใช้
7.ด้านสาธารณสุขและโรคติดต่อ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการตรวจสุขภาพแรงงานต่างด้าวทุกคนให้เรียบร้อยและต่อเนื่อง - เพิ่มด่านตรวจแรงงานต่างด้าวเพื่อป้องกันการหลบหนีมาใช้แรงงานหรือมาใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมาย - จัดโครงการสาธารณสุขตามแหล่งชุมชนให้มีผู้นำหรือตัวแทนต่างด้าวรับข่าวสารหรือแนวปฏิบัติร่วมด้วย - จัดชุดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานนอกพื้นที่ หรือปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อโรคระบาดและมีการควบคุมที่รวดเร็ว หากเกิดโรคระบาด ให้การรักษาคนต่างด้าวเหมือนคนไทยรักษาอย่างถูกต้องและถูกวิธี - ให้ความรู้กับนายจ้างที่รับแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงาน ให้ไปให้ความรู้กับแรงงานต่างด้าวอีกทอดหนึ่ง - ควรประชาสัมพันธ์และติดตามการแพร่ระบาดของโรค จัดแยกคนต่างด้าวออกจากคนไทยให้เรียบร้อย
8.ด้านความปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงควรให้การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันการก่ออาชญากรรมจากแรงงานต่างด้าวต่อประชาชนในพื้นที่เพื่อให้มีความตื่นตัวและเฝ้าระวังปัญหาได้ด้วยตนเอง - ทุกภาคส่วนร่วมกันเฝ้าระวัง ป้องกัน มีเวรยามและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยของประชาชนอย่างต่อเนื่อง - มีมาตรการจัดการเป็นรูปธรรม เช่น มาตรการคุมเข้มบริเวณพื้นที่เสี่ยง มีมาตรการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยกรอบอำนาจของกฎหมายบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม - นำแรงงานต่างด้าวมาขึ้นทะเบียน ทำประวัติทุกราย เพื่อให้สามารถติดตามตัวได้ง่ายขึ้น - บังคับใช้กฎหมายลงโทษอย่างเด็ดขาดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีผลการศึกษาที่ได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า การเข้ามาของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายส่งผลกระทบต่อผลเสียมากกว่าผลดีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยผลกระทบด้านดี ได้แก่ผลกระทบด้านเศรษฐกิจเท่านั้น เพราะแรงงานต่างด้าวมียกจ้างราคาถูก ขยัน ไม่เกียจงานทำให้ผู้ประกอบการนิยมจ้างมากกว่า ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสนธยา คุณใจ (2550, บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าแรงงานต่างด้าวเข้ามาในพื้นที่อำเภอแม่สอดอย่างผิดกฎหมาย ทำให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ทำให้คนในพื้นที่ไม่มีงานทำ เกิดการแย่งงานแย่งรายได้จากคนในพื้นที่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าคนไทยมีจำนวนน้อยและเกียจงาน ทำให้ผู้ประกอบการบางครั้งจึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างด้าว

ส่วนผลกระทบด้านลบที่สำคัญ ได้แก่ ด้านความมั่นคง ก่อให้เกิดเหตุอาชญากรรม เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลและติดตามเมื่อกระทำความผิดยาก มีการลักลอบนำสินค้ามาขายโดยไม่เสียภาษี ด้านสิ่งแวดล้อม เกิดปัญหาขยะมูลฝอยตามแหล่งที่อยู่อาศัยและแม่น้ำลำคลองและการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ด้านสิ่งแวดล้อม มีการนำยาเสพติดติดตัวมาเพื่อเสพและจำหน่ายในพื้นที่ โดยเฉพาะอำเภอแม่สอดเป็นพื้นที่ชายแดนเป็นเส้นทางลำเลียงสิ่งเสพติดไปสู่ตัวเมืองขึ้นในเมื่อมีการกระทำผิดจึงยากแก่การจับกุม บางครั้งแรงงานต่างด้าวคิดว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจับได้จึงเกิดความผิดขึ้นต่อเนื่องและซ้ำซากสอดคล้องกับประสงค์ คำปลาระ (2548, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าแรงงานต่างด้าวมักก่อปัญหาอาชญากรรมลักขโมย นำโรคติดต่อและสิ่งเสพติดเข้ามาในพื้นที่ และยังเข้ามาทำลายสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มาอาศัยอยู่ด้วย ส่วนด้านสังคม แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในพื้นที่ได้นำวิถีชีวิต ธรรมเนียม ภาษา และอาหารการกินเข้ามาในพื้นที่ ทำให้คนไทยในพื้นที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ยิ่งกว่านั้น ยังมีปัญหาคนเร่ร่อน ขอดทาน และบุคคลไร้สัญชาติเพิ่มขึ้น การที่แรงงานต่างด้าวไม่มีความรู้ด้านสาธารณสุขและไม่สนใจที่จะดูแลสุขภาพ จึงทำให้เกิดโรคติดต่อในพื้นที่อำเภอแม่สอดที่พบมาก ได้แก่ โรคเท้าช้าง โรควัดโรค โรคคอหิวตักโรค โรคมาลาเรีย โรคไข้เลือดออกและโรคท้องร่วง และเมื่อเกิดโรคติดต่อจะไม่ไปรักษา เพราะกลัวถูกจับและไม่มีความรู้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้คนไทยในพื้นที่หวาดต่อการแพร่ระบาดของโรคติดต่อสอดคล้องกับชูศักดิ์ โมลิโต (2549, บทคัดย่อ) ที่สรุปว่าแรงงานต่างด้าวทำให้เกิดโรคติดต่อ

และโรคระบาด โดยเฉพาะในเด็กและยังแพร่กระจายโรคติดต่อและโรคระบาดอย่างรวดเร็วทำให้เกิดภาวะด้านสาธารณสุขหน่วยงานรัฐต้องดูแลคนต่างด้าวและเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วยอนาถาที่เป็นคนต่างด้าวมามากมายทุกปี

2. สาเหตุของผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า เนื่องจากพื้นที่อำเภอแม่สอดมีอาณาเขตติดกับประเทศเมียนมาเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดทำให้เกิดปัญหาตามมาทุกด้าน แรงงานต่างด้าวจำนวนมากไม่ได้จดทะเบียนประวัติจึงยากต่อการควบคุมดูแลและจับกุม บ่อยครั้งเกิดปัญหาซ้ำซากโดยเฉพาะสิ่งเสพติดและอาชญากรรม อีกทั้งประเทศเมียนมามีรายได้ต่ำกว่าประเทศไทยทำให้แรงงานหลังไหลมาขายแรงงานราคาถูก ขยัน ไม่เลือกงาน จนบางครั้งทำให้แรงงานไทยถูกแย่งงานสอดคล้องกับสนธยา คุณใจ (2550, บทคัดย่อ) ที่พบว่าเพราะประเทศเมียนมามีสภาพเศรษฐกิจการเมืองและสังคมที่ด้อยกว่าและมีอาณาเขตติดกัน รัฐบาลไทยไม่มีนโยบายแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวจริงจัง ทำให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาสร้างปัญหาในพื้นที่ได้ในภายหลังและการเข้ามาแย่งงานคนไทยเพราะมีค่าแรงถูกและมีจำนวนมาก

ยิ่งกว่านั้น การที่ประเทศเมียนมาเป็นประเทศที่ค่อนข้างยากจนและล้าสมัยโดยเฉพาะด้านสาธารณสุขส่งผลให้แรงงานที่หลบหนีเข้าเมืองไม่ผ่านการตรวจโรคและนำโรคติดต่อมาแพร่ระบาดสู่คนไทยในพื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับศุภมิตร ชุมहुสทธิวัฒน์ (2538, หน้า 102) ที่ได้กล่าวว่า เพราะส่วนใหญ่หลบหนีเข้ามาโดยไม่ผ่านด่านตรวจขาดความรู้ด้านสาธารณสุขและการป้องกันโรคทำให้ปัญหาลุกลาม ความมั่งคั่งของแรงงานต่างด้าว การที่นายจ้างให้พักอาศัยอย่างแออัด ไม่มีสาธารณสุขโภชนาการที่ถูกสุขลักษณะ เช่น ไม่มีน้ำสะอาด ไม่มีถังขยะ ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคได้โดยง่าย สอดคล้องกับชูศักดิ์ โมลิโต (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้กล่าวว่า เพราะแรงงานต่างด้าวไม่ขึ้นทะเบียนและไม่ผ่านการตรวจสุขภาพ และเด็กที่เกิดมาไม่ได้รับการฉีดวัคซีนสอดคล้องกับอรุณ มະหิณและคณะ (2547, บทคัดย่อ) ที่พบว่าสาเหตุสำคัญเนื่องจากการย้ายถิ่นที่อยู่ตลอดเวลาจึงยากแก่การควบคุมโรคและกักตุนยา อาชวณิจกุล (2546, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าเกิดผลกระทบ เพราะแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่ในที่แออัด ขาดสุขาภิบาลที่ดีและมีรายได้ต่ำ ทำให้ไม่สามารถป้องกันโรคได้ดีเท่าที่ควร ส่วนการทำลายสิ่งแวดล้อมเกิดจากการไม่มีจิตสำนึก ไม่หวงแหนและรักษาสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมทรุดโทรมก่อให้เกิดความเสียหายต่อการทำผิดกฎหมาย

อื่นๆ เช่น การลักขโมย การค้าสิ่งเสพติด การก่ออาชญากรรม เป็นต้น ส่วนปัญหาสังคมสำคัญ เช่น คนเร่ร่อน ขอดทาน การก่อเหตุร้ายอาชญากรรมและความวุ่นวายในพื้นที่ทำให้เกิดความเครียดและความไม่ไว้วางใจต่อกันจนก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตของคนไทยในพื้นที่

3. มาตรการป้องกัน บรรเทาและแก้ไขผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวในอำเภอ แม่สอด จังหวัดตาก พบว่า ควรมีการป้องกันการลักลอบเข้ามาของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายให้เป็นรูปธรรมจริงจังเด็ดขาด ลดจุดผ่อนปรนและเข้มงวดตามจุดผ่อนปรน จัดทำทะเบียนประวัติแรงงานที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ เพิ่มเวรยามเฝ้าระวังตามพื้นที่เสี่ยง จัดแยกที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างด้าวให้ออกจากที่อยู่อาศัยของคนไทย มีการให้ความรู้การคุมกำเนิดและสาธารณสุข ให้ความรู้แก่คนไทยถึงอันตรายจากแรงงานต่างด้าว จำกัดอาชีพและงานของแรงงานต่างด้าวเพื่อป้องกันการเข้ามาแย่งงานของคนไทย เพิ่มบทลงโทษหากแรงงานกระทำความผิด ปลุกจิตสำนึกให้แรงงานต่างด้าวอนุรักษ์และรักษาสีเขียวแวดล้อม สร้างกฎกติกาให้นายจ้างรับผิดชอบลูกจ้าง หากลูกจ้างกระทำความผิดควรมีการลงโทษนายจ้างด้วยความสะดวกให้แก่แรงงานต่างด้าวให้ถูกสุขอนามัย จัดกิจกรรมสร้างสรรควัฒนธรรมร่วมกันระหว่างคนไทยกับแรงงานต่างด้าว จัดกิจกรรมนันทนาการป้องกันปัญหาผลกระทบด้านสุขภาพจิตของคนไทยในพื้นที่ บางครั้งอาจมีการนำหลักธรรมและพุทธศาสนาเข้ามาอบรมคนไทยในพื้นที่ ซึ่งข้อเสนอดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของชูศักดิ์ โมลิโต (2549, บทคัดย่อ) ที่เสนอให้มีการลงโทษอย่างเข้มงวดและสร้างจิตสำนึกให้แก่นายจ้างและผู้ประกอบการ การรณรงค์ให้แรงงานต่างด้าวทั้งหมดเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพและประกันสุขภาพ ฝึกอบรมอาสาสมัครและสาธารณสุขจากกลุ่มแรงงาน ขยายเครือข่ายบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงและเชิงรุก มีการประสานงานหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งภาครัฐภาคเอกชน และสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบแก่หน่วยงานและสังคม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลการศึกษา ดังนี้ 1) ผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า แรงงานต่างด้าวส่งผลกระทบที่เป็นผลเสียมากกว่าผลดี ทำให้เกิดอาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยและความมั่นคง

ในพื้นที่ เกิดการแย่งงานของคนไทยในพื้นที่ ปัญหาเสพติดและขายให้กับกลุ่มแรงงานและคนไทยในพื้นที่ เกิดชุมชนแออัด เกิดการทิ้งขยะมูลฝอย ทำลายสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร อีกทั้งยังไม่มีความรู้ด้านสาธารณสุข สุขอนามัย และโรคติดต่อ 2) สาเหตุของปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายพบว่า เนื่องจากอำเภอแม่สอดมีอาณาเขตติดชายแดน จึงง่ายแก่การลักลอบเข้ามาและการหลบหนี การไม่เข้าใจวัฒนธรรมไทย ภาวะตกงานไม่มีรายได้และรายได้ไม่เพียงพอทำให้ลักขโมยหรือชิงทรัพย์คนในพื้นที่ ส่วนปัญหาการแย่งงานคนไทย เพราะมีค่าแรงถูก ขยัน ไม่เลิกงาน นายจ้างจึงเลือกจ้างแรงงานต่างด้าวมากกว่าแรงงานไทย และ 3) มาตรการป้องกัน บรรเทาและแก้ไขผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย พบว่า ควร มีมาตรการจัดการกับปัญหาแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นรูปธรรมตรงจุดและจริงจัง ควรให้ความรู้แก่คนไทยในพื้นที่เพื่อป้องกันปัญหาจากแรงงานต่างด้าว จัดพื้นที่ที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างด้าวให้ออกจากที่อยู่อาศัยของคนไทย ให้ความรู้แก่คนไทยให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางป้องกันปัญหาจากแรงงานต่างด้าว ควบคุมการเข้าออกของแรงงานต่างด้าวลดจุดผ่อนปรนตามแนวชายแดน จัดทำประวัติแรงงานต่างด้าวให้เป็นระบบ ควรมีมาตรการลงโทษนายจ้างหากลูกจ้างกระทำความผิด จัดระบบสาธารณสุขภาคสาธารณสุขการที่ถูกสุขลักษณะ ให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณสุขแก่แรงงานต่างด้าว และสร้างกิจกรรมนันทนาการนำหลักพระพุทธศาสนาเข้ามาใช้อบรมเพื่อป้องกันความเครียดอันเกิดจากการก่อความเดือดร้อนของแรงงานต่างด้าว

ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว เช่น การควบคุมโรคติดต่อ การจัดระเบียบแรงงานและแหล่งพักอาศัย เป็นต้น

7.1.2 หน่วยงานภาครัฐควรร่วมมือกันในการแก้ไขสาเหตุของปัญหา โดยนำมาตรการที่เสนอไว้ไปใช้ตามพันธกิจของหน่วยงานตนเอง สถานการณ์ความรุนแรงและระดับของปัญหา

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เช่น ผู้กำหนดนโยบาย กลุ่มอาชีพ ชุมชน ผู้ประกอบการ นายจ้างที่อาจได้รับผลกระทบจากแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในมิติต่างๆ

7.2.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการปัญหาผลกระทบดังกล่าว เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนนโยบายแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายของประเทศไทยในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2546). สถานะความรู้เรื่องแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยและทิศทางการวิจัยที่พึงพิจารณา. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูศักดิ์ โมลิโต. (2549). ผลกระทบด้านสาธารณสุขจากแรงงานต่างด้าวในจังหวัดตาก. เชียงราย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- เล่ห์ ล้า ตรีเอกานุกูล. (2546). ปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบจากแรงงานต่างด้าวในภาคเหนือตอนบน. เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประสงค์ คำปาละ. (2548). ผลกระทบจากแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภมิตร ชุณสิทธิ์วัฒน์. (2538). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อบริเวณชายแดน. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สนธยา คุณใจ. (2550). ผลกระทบจากแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน. (2554). คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน **คงเหลือ ปี 2551-2553 จังหวัดตาก.** Available: https://www.m-society.go.th/article_attach/9878/14304.pdf. [2557, มิถุนายน 7].
- อรุณ มะหนิและคณะ. (2547). การศึกษาโรคติดต่อของแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.